

ת"פ 33546/03/13 - מדינת ישראל נגד מוחמד בדר

בית המשפט המחוזי בירושלים

ת"פ 13-03-33546 מדינת ישראל נ' בדר(עציר)

לפני כב' השופט משה יועד הכהן

מדינת ישראל

המאשימה

באמצעות פרקליטות מחוז ירושלים

ע"י ב"כ עו"ד יעל איגרא

נ ג ד

מוחמד בדר (עציר)

הנאשם

ע"י ב"כ עו"ד מוחמד מחמוד

גזר דין

1. הנאשם הורשע במסגרת הסדר טיעון על יסוד עובדותיו של כתב אישום מתוקן בעבירות של חבלה בכוונה מחמירה, עבירה לפי סעיף 329(א)(2) לחוק העונשין התשל"ז-1977 (להלן: החוק); ובעבירה של ייצור נשק, עבירה לפי סעיף 144(ב) לחוק.

2. על פי עובדותיו של כתב האישום, מספר ימים לפני 22.2.13 נפגש הנאשם עם מוחמד עודה (להלן: **עודה**) סמוך ל"מפעל הפסילה" באזור סילוואן. הנאשם אשר היה עד בעבר לאירוע שבו הרכיב עודה מטען חבלה, ביקש מן האחרון שילמדו איך מרכיבים מטען כזה. עודה הסביר לנאשם כיצד מכינים מטען חבלה המורכב מזיקוקים המונחים בתוך קופסה. הנאשם פעל בהתאם להנחיותיו של עודה והרכיב מטען חבלה. כאשר סיים להרכיבו הראה אותו לעודה ועדכנו כי בכוונתו לבצע באמצעותו פיגוע נגד יהודים. בתגובה אמר עודה לנאשם "אינשאללה יהיה בסדר".

3. ביום 22.2.13 בשעות הערב יצר הנאשם קשר עם ראפת ג'עפרה (להלן: **ראפת**) וביקש ממנו כי יפגשו. זמן קצר אחר כך נפגשו הנאשם וראפת באבו טור וקשרו קשר לבצע פיגוע נגד יהודים המתגוררים בשכונה. הנאשם סיפר לראפת כי ברשותו מטען חבלה וביקשו להצטרף אליו לביצוע פיגוע ולתצפת על המתרחש, זאת על מנת להתריע מפני תנועות חשודות לפני ואחרי הפיגוע. רפאת הסכים לבקשת הנאשם, והשניים סיכמו לבצע פיגוע במתווה האמור.

4. בסמוך לאחר מכן התקדמו השניים לעבר בתי היהודים באבו טור. בהתאם לסיכום, ראפת נשאר כחמישה מטרים מאחור כדי לתצפת, בעוד הנאשם מצית את הפתיל במטען החבלה ומניח אותו בסמוך לדלת בית ברח' המלאך בלבן. זאת בידיעה כי ברחוב זה מתגוררים יהודים ומתוך כוונה לגרום לחבלות חמורות ליושבי הבית. השניים נמלטו מן המקום וכעבור מספר שניות התפוצץ המטען. כתוצאה ממעשי הנאשם נגרם נזק לדלת הבית ולחלונות הבית, וכן נפגע טיח הצבע של המשקוף.

עמוד 1

5. כחלק מהסדר הטיעון, הודיע ב"כ המאשימה בישיבה מיום 5.12.13 כי תטען בפני בית המשפט למתחם ענישה שינוע בין 18 ל-40 חודשי מאסר בפועל, שעה שב"כ הנאשם יהיה חופשי בטיעונו. במסגרת ראיותיה לעונש הגישה המאשימה את גליון הרישום הפלילי של הנאשם. כעולה ממנו נדון הנאשם בשנת 2011 על ידי בית משפט השלום בירושלים למאסר בפועל של 33 יום ולמאסר מותנה. זאת עקב הרשעתו בעבירה של התפרעות וכן בנסיון לתקיפת שוטר שבוצעו בחודש מרס 2010.

6. בהסכמת הצדדים הוגש לבית המשפט תסקיר מאת שירות המבחן. התסקיר מפרט את קורות חייו של הנאשם. עולה מן התסקיר כי הנאשם הוא כבן 26, רווק וכן למשפחת מוצא המונה זוג הורים וארבעה ילדים. טרם מעצרו התגורר עם הוריו בשכונת סילוואן, סיים 12 שנות לימוד עם תעודת בגרות ולאחר מכן סיים לימודי תעודה בתחום ניהול עסקים ועבד כחמש שנים כטבח בשכונת תלפיות בירושלים. שירות המבחן התרשם מאדם צעיר בעל יכולות קוגניטיביות תקינות, המתקשה לבחון את החלקים הבעייתיים באישיותו שתרמו לביצוע העבירה ומציג עמדות המכחישות כל כוונה פוגענית במעשיו. הנאשם נמנע מלקחת אחריות על ביצוע העבירה על אף שהודה בעובדות חלק מכתב האישום המתוקן. לטענתו הוא ביקש ללמוד כיצד להרכיב מטען חבלה כדי לספק את יצר הסקרנות שלו וראה בפיצוץ המטען אירוע חוויתי. לטענתו, לא התכוון לבצע פיגוע כנגד יהודים, ובחר לפוצץ את המטען בבית נטוש, מבחינתו, כדי שלא לפגוע באיש. עם זאת שלל אפשרות שבמצבים דומים בעבר הוביל אותו יצר הסקרנות להתנהגות דומה ועמד על כך שהתנהגותו היתה תקינה במצבי חייו השונים.

7. שירות המבחן התרשם בעיקר כי הנאשם התקשה להכיר בחומרת מעשיו ובסיכון שגרם וכן מתקשה לערוך בחינה של דפוסי התנהגותו העומדים בבסיס מניעיו ובחירותיו. לנוכח אי לקיחת האחריות מצדו סבור שירות המבחן כי הוא זקוק לעונש מוחשי שיבהיר לו את חומרת האישום ויציב גבולות ברורים להתנהגותו.

8. ב"כ המאשימה, עו"ד אביעד דוויק, בטיעונו לעונש טען כי טווח הענישה הראוי למעשים בהם הורשע הנאשם נע בין 18 ל-40 חודשי מאסר בפועל וכי עונשו של הנאשם בתוך המתחם צריך להיות ברף הבינוני-גבוה שלו, זאת בצירוף עונש מותנה מרתייע. ב"כ המאשימה ציין כי הערכים המוגנים שנפגעו על ידי הנאשם בהתנהגותו הם שלום הציבור, בטחונו וחיי אדם, כאשר חומרה יתירה נודעת למעשים כאמור המבוצעים על רקע אידיאולוגי-לאומני. לדבריו, מדובר באירוע המתוכנן לפרטי פרטים כשבחלקו הראשון לומד הנאשם כיצד להכין את מטען החבלה, הוא מייצר אותו ואח"כ פעל בצורה מתוכננת ביחד עם אחר לביצוע פיגוע כאשר חלקו היחסי של הנאשם הוא מרכזי ועיקרי. לדברי ב"כ המאשימה, הנזק שנגרם בפועל אינו גדול אבל הנזק הפוטנציאלי עשוי היה לכלול גם פגיעה בחיי אדם. ב"כ המאשימה הוסיף כי יש להביא בחשבון גם את הרשעתו הקודמת של הנאשם משנת 2011 שבו הורשע במעשה אלימות על רקע לאומני, ועל אף שנדון בעונש מאסר קצר בפועל לא הרתיעו הדבר מלבצע את העבירות החמורות יותר נשוא תיק זה. עוד ציין את אי לקיחת האחריות מצידו של הנאשם על ביצוע העבירה במסגרת התסקיר. לזכותו של הנאשם ציין כי הוא הודה בעובדות האישום וחסך זמן שיפוטי. עם זאת ציין כי אין המדובר בבגיר צעיר אלא באדם מבוגר.

9. ב"כ הנאשם, עו"ד מוחמד מחמוד, בטיעונו לעונש ציין כי מתחם הענישה עליו עמד ב"כ המאשימה בעת הצגת ההסדר הוא לשיטתו מתחם מציאותי, וציין כי אינו מבקש להסתפק בפרק הזמן שבו היה הנאשם עצור וגם

אין בפיו טענה שהמתחם צריך להיות 10 או 12 חודשים. עם זאת לדבריו יש לתת לנאשם הזדמנות להשתקם ולחזור לשגרת חייו. אמנם המאסר הראשון אותו ריצה לא הרתיעו, אולם המדובר בתיק ראשון של הנאשם מסוג זה. לפיכך עתר להטיל על הנאשם עונש המצוי ברף התחתון של המתחם אותו הציגה התביעה.

10. ב"כ הנאשם, בטיעונו לעונש, הפנה במיוחד לצורך ההשוואה לגזר הדין ב-ת"פ 41563-03-13 **מדינת ישראל נ' מוחמד עבאסי** (25.12.13) שבו נדון הנאשם שהורשע בשתי עבירות של קשירת קשר לביצוע פשע; בשתי עבירות של חבלה בכוונה מחמירה; ובשתי עבירות של החזקת נשק - ל-23 חודשי מאסר בפועל בניכוי ימי מעצרו וכן למאסר מותנה של 12 חודשים. באותה פרשה קשר הנאשם דשם קשר עם שניים אחרים במטרה לבצע פיגוע כנגד כוחות הבטחון והשלושה תכננו כי אחד מהם חאלד שוויקי (להלן: **שוויקי**) ייצר את מטען החבלה מחומר נפץ המצוי בזיקוקים במטרה להשליכו לעבר רכב סיור צבאי או בטחוני בכוונה לפגוע בנוסעיו. לאחר ששוויקי הרכיב את המטען אספו אותו הנאשם והשותף הנוסף מביתו, הם נסעו לבית הנאשם, שם חיכו לרכב עובר. ולאחר שזיהו רכב מתאים והנאשם ביצע תצפית על המתרחש מחלון ביתו המרוחק כ-300 מטר מן המקום, הדליק שוויקי את המטען ויידה אותו לעבר הרכב. אך בשל תקלה המטען לא נדלק ופגע בשפת הרחוב. שוויקי נמלט מן המקום וחזר יחד עם האדם הנוסף כדי לקחת את המטען כאשר לאחר מכן שבו השניים לביתו של הנאשם. מספר ימים אחר כך קשר הנאשם שוב קשר עם שוויקי ועם אדם נוסף לבצע פיגוע באמצעות אותו מטען. השלושה החליטו לתקן את המטען כך שיתפוצץ ויאפשר להם להוציא לפועל את הפיגוע המתוכנן. השלושה נפגשו בסמוך לביתו של הנאשם וכאשר שוויקי הבחין ברכב המתקרב לעברו הוא הדליק את המטען ויידה אותו לעברו. המטען פגע במדרכה כ-100 מטר ממקום מעבר הרכב והתפוצץ. הנאשם שימש כתצפיתן גם באותו אירוע. בית המשפט (כבוד השופט ר' שמיע) קבע באותו ענין מתחם ענישה שבין 18 ל-36 חודשי מאסר בפועל. במסגרת המתחם גזר את עונשו של הנאשם כאמור לעיל תוך שהביא בחשבון מחד את הודייתו בעבירות ואת החסכון בזמן שיפוטי וכן היעדר עבר פלילי, אולם מאידך שקל לחומרה את העובדה שהנאשם צמצם ומזער מחומרת מעשיו במסגרת ראיון ההכנה של תסקיר שירות המבחן וכן את המלצת שירות המבחן להטיל על הנאשם עונש מוחשי כדי לחדד את חומרת מעשיו.

11. ב"כ המאשימה בתגובה לדברים טען כי בענין **עבאסי** דובר בנאשם שהיה תצפיתן והעבירה שבה הורשע היתה החזקת נשק ולא ייצור נשק. זאת במובחן מעניינינו שבו הנאשם היה היוזם, המתכנן, המכין והמבצע העיקרי של העבירה. עוד ציין כי בעוד שבאותה פרשה דובר בהשלכת מטען ברחוב, במקרה דנן מדובר בהנחת מטען ליד דלת בית וזוהי עליית מדרגה.

12. ב"כ הנאשם בטיעונו הפנה לגזר הדין ב-ת"פ 60494-05-12 **מדינת ישראל נ' מוסטפאי ואח'** (11.6.13) בגדרו הורשעו הנאשמים, שהיו שותפים לחוליית טרור של ארגון החזית הדמוקרטית בשכונת עיסוויה בירושלים, בעבירות של חברות בארגון טרור, סיכון חיי אדם במזיד בנתיב תחבורה, נסיון לתקיפת שוטרים בנסיבות מחמירות, סחיטה באיומים, סחיטה בכוח ופציעה בנסיבות מחמירות. כל זאת על רקע לאומני. באותה פרשה נדונו הנאשמים לעונשי מאסר שבין 42 ל-34 חודשים בפועל.

הנאשם בדברו האחרון ציין רק "אין לי מה לומר".

13. גזירת דינו של הנאשם מתבצעת על פי תיקון 113 לחוק, שבו על בית המשפט לקבוע תחילה מתחם ענישה הולם המבוסס על הערך החברתי המוגן שנפגע, על מידת הפגיעה בו, על מידת אשמו של הנאשם, על נסיבות המקרה ועל רמת הענישה הנוהגת, כל זאת באספקלריה של עקרון ההלימה, שהוא "כוכב הצפון" של התיקון. לאחר מכן, על בית המשפט לגזור את העונש הקונקרטי בתוך המתחם, בהתחשב בשורה של מאפיינים אישיים של העושה וכן תוך התחשבות בעקרונות של גמול והרתעה ובשיקולי שיקומו של העבריין.

14. באשר לערכים המוגנים שנפגעו, המדובר בנסיין מכוון ומודע לפגוע באמצעות מטען חבלה באזרחים תמימים על רקע לאומיותם, תוך סיכון חייהם ובריאותם, כמו גם פגיעה בשלום הציבור ובבטחוננו וכן בסדר הציבורי ובשלטון החוק. מידת הפגיעה באותם ערכים מצדיקה קביעת תו מחיר עונשי מחמיר, כנאמר ב-ע"פ 1456/07 פלוני נ' מדינת ישראל (10.7.07) שצוטט גם בענין **עבאסי** (בפסקה 6): **"על בית משפט של מדינה להרים קולו בגאון ולהשמיע דברו כלפי אלו הדברים עליה לכלותה וכלפי אלו הרוצים לפגוע בחיילים או באזרחים תמימים עוברי דרך כשלהט אידיאולוגי מקנן בלם והרג או פגיעה מתוכננים הם מטרותם, ולהציב רף ענישה ברור שישמש כגורם מרתיע, הן למערערים עצמם, הן לאלו החוככים בדעתם לנקוט באותה הדרך. בעניינים אלה יש להקפיד בקלה כבחמורה ולא להקל ראש גם כאשר הפגיעה המתוכננת לא הושגה בדרך נס"**.

15. מידת הפגיעה בערכים המוגנים היתה ממשית, אף אם רק בדרך מקרה נגרם נזק רק לרכוש ולא לחיי אדם, ואשמו של הנאשם בביצוע העבירות היה מרכזי ומשמעותי.

16. באשר לנסיבות ביצוע העבירות, ראוי להדגיש כי הרקע לביצוען שבו הודה הנאשם היה ביצוע פיגוע כנגד יהודים וכן הודה בקשירת קשר יחד עם אחר לביצוע פיגוע כזה. הפיגוע כוון באופן מפורש כנגד יהודים המתגוררים בשכונה מעורבת יחד עם תושבים ערבים, רק בשל היותם יהודים, דבר המלמד על פניו על מניע אידיאולוגי-לאומני. בענין זה יש לדחות את גרסתו הממעיטה והמצמצמת של הנאשם לפני קצין המבחן, לפיה ביצע את העבירות מתוך סקרנות ולשם החוויה, גישה הסותרת את העובדות בהן הודה. בנוסף, מדובר במעשה שקדמו לו תכנון ומחשבה כאשר בשלב הראשון ביקש הנאשם ללמוד מפי מומחה לדבר כיצד מרכיבים מטען חבלה. לאחר מכן פעל בהתאם להנחיות והרכיב את המטען, ובהמשך לאחר הרכבת המטען יצר הנאשם קשר עם אדם אחר אותו ביקש שישמש כתצפיתן כדי לבצע את הנחת המטען ובסופו של דבר הניח את המטען בסמוך לדלת בית והפעילו.

17. העובדה שפוטנציאל הנזק כתוצאה מהנחת המטען התממש רק בחלקו והפגיעה היתה רק ברכוש ולא בנפש, אינה מפחיתה מחומרת המעשים, שכן הדבר לא נבע מתוך מאמץ מכוון שעשו הנאשם ושותפו להימנע מפגיעה בחיי אדם או בגופו, אלא ככל הנראה מן העובדה שבבית לא נכחו אותה שעה דיירים. לפיכך, גם אם נגרם נזק יחסית קטן, הרי עדיין מחובתו של בית המשפט להגיב בחומרה יתרה במטרה להרתיע את היחיד ואת הרבים. חלקו של הנאשם בענייננו בביצוע העבירה היה חלק מרכזי. בוודאי שאין מקום לטעון כי פעל לנוכח התגרות של

קורבנות העבירה הפוטנציאלי או שלא השכיל להבין את משמעות מעשיו, על אף נסיונו בדיעבד למזער את חומרת המעשים ולטשטש את הכוונות שעמדו ביסודם.

18. כפי שציין בצדק חברי כב' השופט שמיע בענין **עבאסי**, מדיניות הענישה הנוהגת לגבי העבירות דנן מגלה, כי טווח הענישה שנקבע בהן הוא רחב ותלוי בנסיבות ביצוע המעשים ובנסיבות הספציפיות של העושים. יחד עם זאת, גם מתוך האסמכתאות שהציגו הצדדים וגם מתוך נסיבות ביצוע העבירות, שהם כמצוות תיקון 113 רכיב מרכזי בקביעת טווח הענישה ההולם, עולה כי מתחם הענישה שהוצג על ידי המאשימה בנסיבות תיקן זה, הנע בין 18 ל-40 חודשי מאסר בפועל, הוא מתחם ענישה ראוי. באשר לשיקולים אותם יש לשקול בתוך המתחם, לא מצאתי כי קיימים שיקולי שיקום חריגים המצדיקים חריגה לקולא, מחד, או שיקולי הגנה על שלום הציבור המצדיקים חריגה לחומרה, מאידך (ראו סעיפים 40ד ו-40ה לחוק, בהתאמה). מידת הפגיעה בנאשם ובמשפחתו כתוצאה מגזירת עונש מאסר לגביו אינה משמעותית או חריגה. זאת במיוחד בשל היות הנאשם רווק ובשל העובדה שמשפחתו אינה נשענת עליו לפרנסתה. בנוסף, אין המדובר בנאשם שהוא בגדר בגיר צעיר, שהטלת עונש מאסר בפועל לגביו כרוכה בפגיעה מיוחדת.

19. אמנם הנאשם הודה בעבירות במסגרת הסדר טיעון, ובכך קיצר הליכים וחסך זמן שיפוטי ודבר זה צריך להיזקק לזכותו. יחד עם זאת, עמדתו המטשטשת והמצמצמת לפני שירות המבחן. בנוסף, לגבי חומרת העבירות בהן הורשע ומניעיהן מקטינה את המשקל לקולא שיש לתת להודאתו במסגרת ההסדר. לכך יש להוסיף את המלצת שירות המבחן להטיל עליו עונש מוחשי. שיקול נוסף המטה את הכף לכיוון החומרה, הינו עברו הפלילי של הנאשם בעבירות שמניעיהן אף הן אידיאולוגי ובעובדה שעל אף שנדון לעונש מאסר קצר לפני כשלוש שנים, לא הרתיעו הדבר מביצוע העבירות נשוא תיקן זה.

20. לטעמי, עקרון אחידות הענישה שתיקון 113 לא בא לבטלו, אלא אף בא לחזקו, באשר מטרתו המוצהרת הינה לצמצם את התופעה שבה מוטלים עונשים שונים באולמות שונים על נאשמים המואשמים בעבירות דומות, ולהם נתונים אישיים דומים, מצדיק התייחסות משווה לענישה שנגזרה על הנאשם בפרשת **עבאסי**. יחד עם זאת, יש לזכור, כי בענין **עבאסי** שימש הנאשם כתצפיתן וכי לא היה היוזם העיקרי של העבירות - כמו בענייננו - אלא שותף לעשייתן. בנוסף יש לזכור כי לנאשם בפרשת **עבאסי** - בניגוד לנאשם בענייננו - לא היה עבר פלילי ממין הענין.

21. בנוסף יש להוסיף לקדירת השיקולים בגזירת העונש בתוך המתחם, גם שיקולים של הרתעת היחיד והרתעת הרבים מפני עבירות מהסוג הנדון שטמונה בהן סכנת נפשות של ממש ולא במירכאות כפולות.

22. לאור כל האמור, אני מטיל על הנאשם את העונשים הבאים:

א. 30 חודשי מאסר בפועל החל מיום מעצרו (2.3.13);

ב. 12 חודשי מאסר על תנאי, שלא יעבור תוך שלוש שנים מיום שחרורו מן המאסר עבירה מן העבירות בהן הורשע

בתיק זה וכן כל עבירה אחרת לפי סעיף 144 או עבירה לפי סעיפים 330 או 332 לחוק.

זכות ערעור לבית המשפט העליון תוך 45 יום מהיום.

ניתן היום, י"ז אדר ב תשע"ד, 19 מרץ 2014, במעמד המתייצבים.